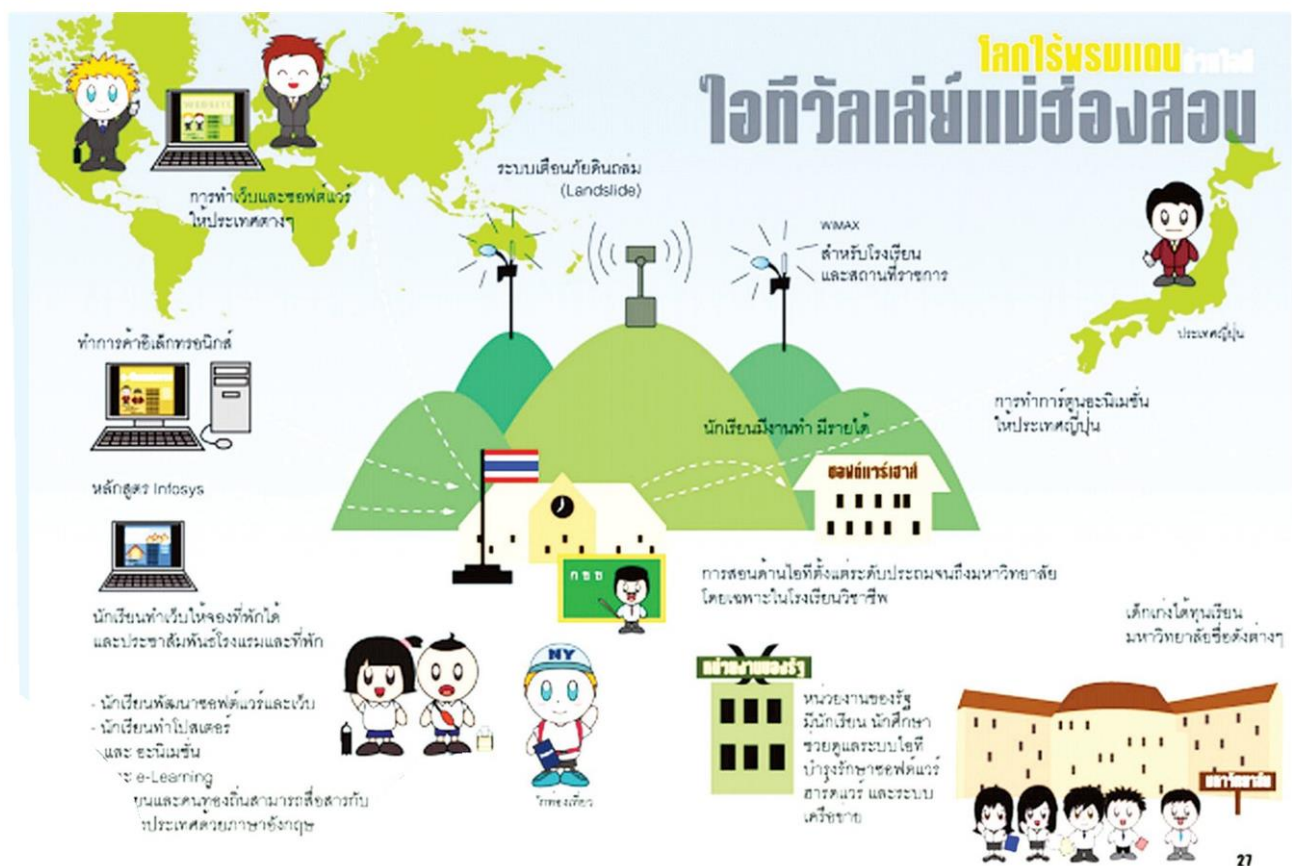

11ปีแม่ฮ่องสอนไอทีวัลเลย์ เส้นทางไอทีในหุบเขาแบบยั่งยืน

ได้ ยินชื่อแล้ว... อย่าเพิ่งนึกไปถึง "จิตคอน วัลเลย์" แหล่งกำเนิดไอทีระดับโลก เพราะที่นี่คือ "แม่ฮ่องสอน ไอทีวัลเลย์" สถานที่ซึ่งมีการใช้ไอทีในหุบเขาจริง ๆ

แม้ไม่ได้เป็นที่รวมของความไฮเทค หรือมันสมองชั้นยอดของวงการไอที แต่ก็มีความเป็นมาที่น่าสนใจ และเรียกได้ว่าเป็นต้นแบบของการนำเทคโนโลยีไปทำประโยชน์ให้กับสังคมและผู้ด้อยโอกาส และที่สำคัญคือเป็นการใช้เทคโนโลยีเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

จาก "เมืองหลังเขา 1,864 ไร่" กำจัดความง่าย ๆ ของแม่ฮ่องสอนในอดีต ที่บ่งบอกถึงความยากลำบากในการเดินทาง และกลายเป็นอุปสรรคสำคัญของการพัฒนาหลาย ๆ ด้าน

"ดร.กฤษณพงศ์ กีรติกร" อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (มจธ.) และอดีตเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา หนึ่งในผู้บุกเบิกและนำวิทยาศาสตร์และ

เทคโนโลยีเข้าไปสู่แม่ฮ่องสอนในยุคแรก ๆ เล่าได้ว่า ได้เข้าไปในพื้นที่แม่ฮ่องสอนเมื่อประมาณปี 2534 -2535 เวลานั้นยังเป็นเมืองหลังเขา การท่องเที่ยวยังไม่ถึง เพราะเดินทางยาก ซึ่งมันทำให้ทุกอย่างยากไปหมด ทั้งการประกอบอาชีพเกษตรกรรมก็ทำไม่ได้เพราะเป็นหุบเขา ไม่มีธุรกิจ ไม่มีอุตสาหกรรม แม้แต่ รร.มัธยมก็ไม่มีทุกอำเภอ ครูก็ขาดแคลน สิ่งเหล่านี้ทำให้แม่ฮ่องสอนถูกบันทึกว่าเป็นจังหวัดที่มีรายได้ต่อประชากรน้อยที่สุดอีกด้วย

ด้วยสภาพดังกล่าว มจร. ได้ร่วมกับไบโอเทคหรือศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีแห่งชาติ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) นำวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในด้านการศึกษาดังแต่ปี 2540

ต่อมาในปี 2548 ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (เนคเทค) ได้ริเริ่มอบรมการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ให้กับครู เพื่อไปสอนต่อให้กับเด็ก ๆ ซึ่งได้ผลเป็นที่น่าพอใจ ปี 2549 เนคเทคจึงร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐท้องถิ่นและเอกชนภายในและนอกจังหวัด จัดทำเป็น “โครงการแม่ฮ่องสอน ไอที วัลเลย์” ขึ้น รวมถึงเข้าร่วมในโครงการเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสสมหามงคลเฉลิม

พระชนมพรรษา 80 พรรษา 5 ธันวาคม ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในปี 2550

“ดร.พิเชฐ คุรงค์เวโรจน์” รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และ

เทคโนโลยี ซึ่งเป็นอีกคนหนึ่งในยุคบุกเบิกเช่นกัน เล่าให้ฟังว่า 20 กว่าปีที่แล้ว ได้มาเดินสายทำความเข้าใจกับโรงเรียนกว่า 20 แห่งในแม่ฮ่องสอนเพื่อนำไอทีไปใช้ ต่อมาเนคเทคเข้ามาดำเนินการอย่างต่อเนื่องภายใต้แผนกลยุทธ์ 3 ด้านคือ สร้างคน เน้นการเขียนและพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์และแอนิเมชันเพื่อการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ สร้างงาน โดยเชิญชวนภาค

เอกชนเข้ามาทำธุรกิจ ไอทีและจ้างงานคนในพื้นที่และสุดท้ายคือสร้างเครือข่าย ซึ่งมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีความเชื่อมโยงของหน่วยงานในจังหวัดแม่ฮ่องสอนและพันธมิตรภายนอก

สำหรับการทำ งานร่วมกันนี้ ได้ถูกเชื่อมโยงด้วยเทคโนโลยี โดยในปี 2553 เนคเทค ได้ร่วมมือกับ JICA) ติดตั้งและทดสอบระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

ไร้สายความเร็วสูง หรือ ไวแมกซ์ (WIMAX) ในแม่ฮ่องสอน โดยติดตั้งสถานีแม่ข่าย 3 จุดที่ อ.ป่าซาง อ.เมือง และอ.แม่สะเรียง

ด้าน “ดร.กว๋าน สีตะธานี” ที่ปรึกษาผู้อำนวยการเนคเทค ผู้บุกเบิกและดูแลโครงการแม่ฮ่องสอน ไอที วัลเลย์ มาตั้งแต่ต้น

บอกว่า การเข้าไปในพื้นที่ครั้งแรก ๆ เด็ก ๆ ไม่เข้าใจว่าเอาไอทีมาทำไม จะทำให้ธรรมชาติแม่ฮ่องสอนเสียหายหรือไม่ แต่ตอนนี้เขารู้แล้วว่าสิ่งที่เขาเข้าไปให้คือความรู้และโอกาส ไม่ใช่เครื่องคอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์ไอทีที่นำมาให้แล้วก็จากไป แต่เป็นความรู้ที่เขาจะได้พัฒนาตัวเองสร้างคุณค่า และต่อยอดไปสู่การพัฒนาจังหวัดของตัวเอง

“ในปี 2550 ได้มีการเปลี่ยนกลยุทธ์ของโครงการจากเดิมที่มุ่งอบรมครูให้กลับไปสอนเด็กต่อ เปลี่ยนเป็นเข้าไปอบรมนักเรียนมัธยมปลายโดยตรงแทน โดยมุ่งสร้างบุคลากรใน 3 ส่วนของอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ คือนักพัฒนาซอฟต์แวร์ นักพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์ และภาพเคลื่อนไหวและผู้ดูแลระบบ”

ดร.กว๋าน บอกว่า ผ่านมา 11 ปี เป็นการให้เทคโนโลยีเพื่อให้อากาศ มีทั้งอุปสรรคและได้รับความร่วมมือมากมาย มีการนำเทคโนโลยีไวแมกซ์ ไปใช้ประโยชน์ ครอบคลุมด้านการดำเนินงานในพื้นที่ทั้งไกล ซึ่งเห็นได้อย่างชัดเจน อย่างเช่นที่สถานีตำรวจภูธรจังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่ได้รับการสนับสนุนด้านไอที จากเนคเทค/สวทช. ด้วยการใช้โปรแกรม

ระบบประชุมทางไกลผ่านจอภาพ ซึ่งสร้างความสะดวกและลดภาระการเดินทางในการกิจต่าง ๆ ทั้งการประชุมระหว่างสถานี ไปจนถึงการประชุมพิจารณาคดีฟ้องและฝากขังระหว่างศาลกับสถานีตำรวจในพื้นที่ ซึ่งการใช้งานโปรแกรมไอทีดังกล่าวในเวลากว่า 10 ปีที่ผ่านมา สามารถประหยัดงบประมาณได้ถึง 13 ล้านบาท

ดร.กว๋าน บอกอีกว่า ปัจจุบันผลผลิตด้านบุคลากรรุ่นแรกที่ได้ เพิ่งเริ่มกลับไปพัฒนาบ้านเกิด ขณะนี้แม้ยังไม่สามารถสร้างงานสร้างอาชีพรองรับในพื้นที่ได้อย่างชัดเจน แต่ก็สร้างความตื่นตัวให้กับชาวแม่ฮ่องสอนเป็นอย่างดี

การให้ความรู้และโอกาสต้องอาศัยเวลา แต่ผลจากความร่วมมือและการนำศักยภาพของไอทีเข้ามาแก้ปัญหาก็เป็นรูปธรรม ทำให้โครงการ “แม่ฮ่องสอน ไอที วัลเลย์” ได้รับการคัดเลือกจากคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ให้รับรางวัลพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้า อยู่หัว ในโครงการดีเด่นของชาติ สาขาพัฒนาเศรษฐกิจ

ประจำปี 2557

สำหรับทิศทางต่อ

“ไปในอนาคต “ดร.ศรัณย์ สัมฤทธิ์เดชขจร” ผอ.เนคเทค กล่าวว่า จากกลยุทธ์สำคัญของการพัฒนาความเจริญอย่างยั่งยืนให้กับจังหวัด ซึ่งมีทั้งการสร้างเครือข่ายการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ใช้ไอทีเป็นเครื่องมือให้นักเรียนเข้าสู่ระบบการศึกษาและพร้อมที่จะ

กลับมาพัฒนาบ้านเกิด ดึงภาคเอกชนให้การสนับสนุนการสร้างงานและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วิสาหกิจชุมชน อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ครอบคลุมถึงความสำคัญและนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ในการเพิ่มขีดความสามารถในธุรกิจ

ทั้งนี้การพัฒนาโครงการในระยะต่อไป หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างเห็นว่าควรให้คนในพื้นที่เป็นผู้กำหนดเองว่าจะพัฒนาไปในทิศทางใด เนื่องจากปัจจุบันประชาชนมีความตื่นตัวมากขึ้น ประกอบกับเริ่มมีความพร้อมในด้านโครงสร้างพื้นฐานและเครื่องมือต่าง ๆ เพียงแต่ควรจะมีการชี้ช่องทางให้เห็นโอกาสในการสร้างงานอย่างยั่งยืน

ไม่ต้องวาดฝันเป็นสมาร์ตจินต อย่างภูเก็ตหรือเชียงใหม่ แต่นี่คือ...อีกหนึ่งโมเดลความสำเร็จของการนำเทคโนโลยีไปทำประโยชน์ให้กับสังคมและผู้ดูแลโอกาสอย่างยั่งยืน.

นัตยา คชินทร
nattayap.k@gmail.com

ดร.ใหญ่

ดร.ศุภกร สิทธิไชย หรือ ดร.ใหญ่ นักวิจัยเนคเทค อดีตหัวหน้าโครงการแม่ฮ่องสอนไอทีวัลเลย์ ผู้ปฏิบัติงานลงพื้นที่และร่วมขับเคลื่อนโครงการเฝ้าตั้งแต่ต้น

ดร.ใหญ่ บอกว่า สิ่งที่น่าสนใจมากที่สุด ก็คือความเป็นธรรมชาติของพื้นที่และความจริงใจของคนในพื้นที่ เด็ก ๆ ส่วนใหญ่ขาดโอกาสหลาย ๆ ด้าน เคยมีครูผู้ใหญ่ว่านหนึ่งกล่าวไว้ว่าเด็กที่นั่นหากขึ้นจบให้เขาที่จะขาดเรียนหากขึ้นก็ขี้บอร์คให้เขาก็กะหัดพิมพ์หัดเขียนโปรแกรม หากมีโอกาสดี ๆ ที่หยิบยื่นให้เด็ก ๆ ก็ได้รับเสมอ

จากภารกิจแรกคือการสร้างคน โดยใน

เปิดใจฝ่ายปฏิบัติการ 'ดร.ศุภกร สิทธิไชย'

รอบ ๆ ตัวได้ขึ้นเรื่อย ๆ

เมื่อให้ประเมินความสำเร็จในวันนี้เทียบกับวันที่เพิ่งเข้าไปเมื่อสิบกว่าปีก่อน ดร.ใหญ่ บอกว่า การส่งเสริมการศึกษาเป็นเรื่องที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง หากหยุดไปช่วงใดช่วงหนึ่งจะมีเด็กที่ขาดโอกาสไปหลายคนที่ผ่านมาได้มีการปรับเปลี่ยนวิธีการอยู่ตลอดเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพโรงเรียนและนักเรียนในพื้นที่ ซึ่งความเปลี่ยนแปลงที่เห็นอย่างชัดเจน คือเด็ก ๆ เกิดความภาคภูมิใจในตัวตน ภูมิใจที่จะเล่าให้คนอื่นฟังถึงพื้นที่ของเขา บ้านของเขา วัฒนธรรมในท้องถิ่น ซึ่งเมื่อก่อนเด็ก ๆ จะไม่กล้าเล่าเรื่องพวกนี้เลย และอีกความเปลี่ยนแปลงที่ค่อย ๆ เกิดอย่างต่อเนื่อง คือ พันธมิตรที่เข้ามาร่วมเดินทางไปกับเรา ที่มีมากขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งในพื้นที่และจากส่วนกลาง

สำหรับอนาคตที่อยากเห็นคือความยั่งยืนในการพัฒนา และเกิดผู้นำในพื้นที่ที่มีความตั้งใจที่จะส่งเสริมคนและงานในพื้นที่อย่างยั่งยืน.

ช่วงแรกเน้นสร้างครูให้ไปสร้างเด็กต่อ แต่พบว่าได้ผลไม่มากนักเนื่องจากครูที่ไม่ใช่คนพื้นที่จะโยกย้ายกันบ่อยมาก ต่อมาเริ่มอบรมกับเด็กโดยตรง ทั้งเรื่องคอมพิวเตอร์ฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์เบื้องต้น การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ภาษาต่าง ๆ การสร้างสื่อใหม่ ๆ ด้วยคอมพิวเตอร์ ในช่วง 2-3 ปีหลังจะพบว่าเด็ก ๆ ในแม่ฮ่องสอนจะถูกจัดกับงานที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์ เช่น การสร้างสื่อจิตตอสถาปัตย์ เด็ก ๆ ที่นี้จะวาดรูปสวยและฝึกการเล่าเรื่องราว